Concursul județean
„Trepte în matematică şi comunicare”
Ediţia a XX-a, Călimăneşti, 16 mai 2026

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Clasa a V-a

Citește cu atenție textul de mai jos, apoi notează pe foaia de concurs răspunsurile corecte la întrebările propuse:

Brian Robeson privea pe fereastra avionului nesfârșita sălbăticie verde a Nordului. Era un avion mic, un Cessna 406 — un avion ușor, dar avea un motor atât de zgomotos, huruia atât de tare, era atât de deranjant, de gălăgios, încât era imposibil să schimbi două vorbe cu cel de lângă tine.

Nu că ar fi avut mare lucru de zis. Avea treisprezece ani, iar celălalt pasager era un pilot pe nume — oare cum zisese că-l cheamă? — Jim sau Jake sau ceva de genul ăsta, un tip de vreo patruzeci și cinci de ani, care nu scosese o vorbă cât timp se pregătise de decolare. De fapt, de când venise să ia avionul din micul aeroport din Hampton, New York, adus de mama sa, pilotul nu îi adresase decât cinci cuvinte:

— Așază-te pe locul copilotului!

Ceea ce Brian și făcuse. Apoi decolaseră și cam asta fusese toată discuţia. La început se entuziasmase, bineînțeles, căci nu mai zburase niciodată într-un avion monomotor. Faptul că stătea pe locul copilotului, cu toate comenzile chiar acolo, în fața lui, cu toate instrumentele de bord la nas, în timp ce avionul câștiga în altitudine, zdruncinându-se şi alunecând pe curenții de aer, i se păruse interesant și incitant.

După vreo cinci minute însă, aeronava se stabilizase la plafonul de șase mii de picioare și se îndreptase spre nord-vest. Pilotul amuțise, cu privirea ațintită înainte, iar lui Brian nu îi mai rămăsese decât să asculte zbârnăitul motorului și să admire mantia verde a pădurilor, ce se întindea de la botul avionului până la linia orizontului, presărată cu lacuri și mlaștini, pâraie și râuri șerpuite.

Așadar, Brian se uita pe fereastră, asurzit de motorul care urla, și încerca să pună cap la cap cum de ajunsese el în avionul ăsta.

Căzu pe gânduri.

Ca întotdeauna, gândurile începeau cu un singur cuvânt.

Divorţ.

Ce cuvânt urât!, își zise. Un cuvânt urât și sfâșietor care nu însemna decât certuri, țipete și avocați. [...]

Divorţ.

Secrete.

Vara, Brian urma să stea la tatăl său. În restul anului școlar — la mama. Asta spusese judecătorul, după ce examinase hârtiile din fața lui și după ce ascultase ce aveau de zis avocații. Vorbe. Cuvinte.

Avionul se clătină ușor, înclinându-se spre dreapta. Brian se uită la pilot care își freca din nou umărul și simți, deodată, un miros de gaze... umane. Se întoarse cu spatele, să nu se jeneze pilotul care avea, de bună seamă, ceva probleme. La stomac, probabil...

Așadar, în vara aceasta, prima vară a drepturilor de vizitare, la doar o lună după divorț, Brian se îndrepta spre nord. Tatăl său era inginer mecanic și proiectase sau inventase un nou cap de foraj pentru sondele petroliere, un utilaj care se autocurăța și autoascuțea. Acum avea de lucru pe câmpurile petrolifere din Canada, acolo sus, unde se termina pădurea și începea tundra. Brian venea din New York, cu avionul ăsta ușor care transporta nu știu ce echipament de foraj ce trebuise comandat special în oraș și acum stătea bine legat la coada avionului, lângă o geantă de pânză pe care pilotul îl numise *kit de supraviețuire* și în care erau provizii și echipamente pentru situații de urgenţă. În caz că ar fi fost nevoiți să aterizeze forțat, de pildă. Și zbura însoțit de pilotul ăsta, Jim sau Jake sau ceva de genul ăsta, care se dovedise a fi un tip de treabă până la urmă, că îl lăsase să piloteze și chestii din astea.

Toate bune, mai puţin putoarea. Mirosul devenise acum persistent și Brian se uită din nou la pilot care își freca, în continuare, umărul și, mai nou, și brațul stâng, scăpând vânturi după vânturi și crispându-se. *I-o fi picat ceva greu la stomac,* se gândi Brian.

Mama îl adusese cu mașina până la Hampton, unde venise avionul să preia utilajul de foraj. Călătoriseră în tăcere, o lungă călătorie în deplină tăcere. Două ore și jumătate cu mașina și, acum, era într-un avion, uitându-se pe fereastră. O singură dată, la vreo oră după ce ieșiseră din oraș, mama se întorsese spre el:

— Auzi, n-ar fi mai bine să vorbim? Să lămurim lucrurile? Nu vrei să-mi spui ce te frământă?

Din nou, cuvintele alea. Divorţ. Despărțire. Secretul. Cum să îi poată spune? Ce ştia? Brian tăcuse chitic, dăduse doar din cap că nu, apoi continuase să se uite pe geam, fără să vadă, de fapt, nimic, iar mama și-a văzut de șofat și n-a mai scos o vorbă până aproape de Hampton, când a întins mâna și a luat de pe bancheta din spate o pungă de hârtie:

— Ți-am luat ceva, pentru călătorie.

Brian luase punga și o deschisese. Înăuntru era o toporișcă, dintre acelea cu coadă de oțel îmbrăcată la capăt în cauciuc. Lama era acoperită de o carcasă din piele tare, pe care era prinsă, cu nituri de alamă, o agățătoare pentru curea.

— Poți s-o pui la curea…[...]

Era încă acolo, atârnată la curea. La început, Brian se jenase, dar, cum pilotul nu spusese nimic, uitase de ea în timp ce decolau.

[...] Pilotul ridică mâna spre butonul stației radio și brațul i se întinse, descriind un mic arc.

— Aici zborul patru șase...

Izbit din nou de durere ca de o lovitură de ciocan, pilotul păru că se face una cu scaunul și Brian se repezi să-l ajute. Nu își dădea seama ce se întâmplă.

Apoi pricepu.

Înţelese. Gura pilotului se schimonosi, înjura și lovea spasmodic scaunul, ţinându-se strâns de umăr. Înjura și șuiera:

— Pieptul! Doamne Dumnezeule, îmi sparge pieptul!

Înţelese prea bine.

Pilotul avea un atac de cord.

O vreme — nu-și dădea seama cât — Brian nu putu face nimic. Chiar și după ce mintea i se trezi din acea încremenire și pricepu ce se întâmplase, nu se simţea în stare de nimic. Parcă avea mâini şi braţe de plumb.

Apoi încercă să se convingă că, poate, nu s-a întâmplat. Ţipă în gând către pilot:

Ai adormit! Ai adormit! Deschide ochii, apucă manetele alea, pune picioarele înapoi pe pedale!

Dar nu se întâmplă nimic. Pilotul nu se mișcă, ținut de centurile de siguranță, doar capul i se roti pe un gât incredibil de moale, în timp ce avionul intră într-o zonă de turbulenţe.

Avionul!

Cumva, avionul încă plana. Trecuseră secunde întregi, aproape un minut, și avionul zbura ca și până atunci. Trebuia să facă ceva, trebuia să facă ceva, dar nu ştia ce.

Ajutor.

Trebuia să ajute.

Întinse o mână spre pilot, văzu că îi tremurau degetele și atinse pieptul bărbatului. Nu ştia ce să facă. [...]

— Te rog, începu Brian.

Dar nu ştia ce să spună sau ce să întrebe.

— Te rog…

Avionul se clătină din nou, intră în alt câmp de turbulențe și Brian simți că botul aeronavei se înclină. Nu intrase în picaj, dar botul se îndreptase în jos, înclinarea mărise viteza avionului și Brian înțelese că, la unghiul acesta de zbor, în cele din urmă, avea să se izbească de copaci. Vedea deja la orizont pădurea, acolo unde înainte vedea doar cerul.

Trebuia să ducă avionul undeva. Trebuia să piloteze avionul. Trebuia să se descurce singur. Pilotul nu mai era, nu mai putea face nimic pentru el. Trebuia să încerce să piloteze singur avionul.

Se întoarse în scaun, cu faţa spre bord, apucă manșa, cu mâini încă tremurânde, și își puse tălpile pe pedalele palonierului. Ca să ridici avionul, trebuia să tragi manșa spre tine, așa citise. Întotdeauna spre tine. Trase și simți că alunecă cu ușurință spre el. Prea ușor, avionul se îndreptă acum în sus cu toată viteza accelerată de cădere și Brian simți un gol în stomac. Împinse manșa la loc, prea mult însă, şi botul avionului coborî sub linia orizontului, iar turaţia motorului crescu din nou din cauza înclinării.

Prea mult.

Trase din nou manșa spre el, mai ușor de data aceasta. Botul avionului se ridică, tot prea mult, dar nu atât de brusc ca înainte. Brian coborî, din nou, un pic, aeronava și iar o ridică, o coborî iar, puţin prea mult, iar reveni sus, ușurel, și, în cele din urmă, văzu că partea din față se stabilizează. Când reuși să poziționeze botul avionului pe linia orizontului și i se păru că se menţine, lăsă manșa în poziția aceea, răsuflă — își ținuse respiraţia în tot acest timp – și încercă să-și dea seama care era pasul următor.

Brian deschise ochii și începu să țipe.

Preţ de câteva secunde, nu își dădu seama unde este, credea că încă se prăbușește, că o să moară. Țipă până își pierdu răsuflarea.

(Gary Paulsen, ***Toporișca*** **-** fragment**)**

SUBIECTUL I **20 de puncte**

1. Notează **Corect/Incorect** pentru fiecare enunţ pentru a stabili corectitudinea sau incorectitudinea acestuia, bazându-te pe informaţiile din text.

4 puncte

Enunţul
a. Mama îi dăruiește, înainte de plecare, o toporișcă.
b. După divorțul părinților săi, Brian locuia cu mama lui vara.
c. Pilotul pare să aibă o problemă la picior.
d. Aproape fără să știe ce face, Brian reușește să controleze aterizarea.
e. Copilul vedea deja la orizont munții, acolo unde înainte vedea doar cerul.
f. În drumul spre Canada, Brian călătorește pe locul copilotului, într-un avion cu două motoare.
g. Pilotul a suferit un atac de cord.
h. Pilotul este aruncat de pe scaun din cauza turbulențelor.

2. Scrie varianta corectă de răspuns pentru fiecare dintre următoarele cerințe:

4 puncte

A. Brian locuiește alături de mama sa:
a. în Londra;
b. în New York;
c. în Canada;
d. în Europa;

B. În timpul drumului spre aeroport, Brian refuză să vorbească cu mama sa, deoarece:
a. se gândește ce cadou va primi;
b. este emoționat că va călători cu avionul;
c. mama era concentrată asupra șofatului;
d. se simte trist din cauza divorțului părinților săi;

C. Pilotul se dovedise a fi un tip de treabă, pentru că:
a. îl lăsase pe Brian să piloteze;
b. nu a fost deranjat sau vorbăreț;
c. stabilizase plafonul la șase mii de picioare;
d. transporta un echipaj de foraj;

D. Pentru a ridica avionul din picaj, Brian este nevoit:
a. să tragă mansa ușor spre el;
b. să împingă mansa brusc în jos;
c. să împingă mansa brusc în față;
d. să tragă mansa spre dreapta;

3. Răspunde la următoarele cerințe:

4 puncte

a. Precizează într-un enunț cum îl cheamă pe pilot.
b. Selectează din textul suport cum hotărâse judecătorul să locuiască Brian în timpul anului.
c. Menționează cum reușește băiatul să redreseze avionul.
d. Explică, în 30-50 de cuvinte, de ce Brian rămâne o clipă blocat când observă starea pilotului, valorificând textul suport.

4. Răspunde corect la următoarele cerinţe:

4 puncte

a. Scrie din secvențele date câte o figură de stil diferită, precizând felul acestora *„ Izbit din nou de durere ca de o lovitură de ciocan, pilotul păru că se face una cu scaunul și Brian se repezi să-l ajute.”*, *„Așadar, Brian se uita pe fereastră, asurzit de motorul care urla, și încerca să pună cap la cap cum de ajunsese el în avionul ăsta.”*
b. Rescrie secvența *„Nu intrase în picaj, dar botul se îndreptase în jos, înclinarea <u>mărise</u> viteza avionului și Brian înțelese că, la unghiul acesta de zbor, în cele din urmă, avea <u>să se izbească</u> de copaci.”*, înlocuind cuvântul ***<u>să se izbească</u>*** cu un sinonim și cuvântul ***<u>mărise</u>*** cu un antonim.

5. Alcătuiește un enunț exclamativ, în care verbul la modul imperativ din secvența:
„- Așază-te pe locul copilotului!
Ceea ce Brian și făcuse. Apoi decolaseră și cam asta fusese toată discuţia.” să fie la timpul viitor standard de limbă vorbită, modul indicativ.

4 puncte

SUBIECTUL al II-lea **25 de puncte**

Imaginează-ți că ești Brian. Redactează un text narativ, de cel puțin 200 de cuvinte care să fie o continuare a textului de mai sus, folosind o secvență descriptivă de minimum 30 de cuvinte și o secvență dialogată, de minimum 4 replici. Prezintă o emoție sau un sentiment trăit de Brian, în efortul lui de a ateriza în siguranță.

Pentru a obţine punctajul maxim, vei avea în vedere:

- Continuarea întâmplării respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- Respectarea relaţiei dintre continuare și conţinutul textului;
- Prezentarea unei emoții/ unui sentiment;
- Inserarea unei secvențe descriptive și a uneia dialogate;
- Viziunea originală asupra temei propuse;
- Încadrarea în limita de spaţiu indicată;

Punctajul pentru subiectul al II-lea se acordă astfel:
• **conținut** - 16 puncte
• **redactare** - 9 puncte: (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; unitatea compoziţiei – 2 puncte; coerenţa textului – 1 punct; respectarea regulilor de ortografie şi de punctuaţie – 3 puncte; aşezarea în pagină a textului – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct)

În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă minimum 200 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.

Notă: Toate subiectele sunt obligatorii.
Timpul de lucru pentru proba de limba română este de 2 ore.
Se acordă 5 puncte din oficiu.

Mult succes!

Subiectele au fost propuse de prof. Burcea Alina, Filigean Elena-Cristina, Manolache Corina-Elena

Concursul județean
TREPTE ÎN MATEMATICĂ ȘI COMUNICARE
Călimănești, 16 mai 2026

Clasa a V-a

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerinţelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă **cinci puncte** din oficiu. Punctajul total este de **50 de puncte**.

SUBIECTUL I **20 de puncte**

1. - câte 0.5 puncte pentru fiecare răspuns corect; **8x0.50 puncte= 4 puncte**
   - notarea a două variante de răspuns pentru un enunţ; **0 puncte**

Enunțul	**Corect**	**Incorect**
a. Mama îi dăruiește, înainte de plecare, o toporișcă.	X	
b. După divorțul părinților săi, Brian locuia cu mama lui vara.		X
c. Pilotul pare să aibă o problemă la picior.		X
d. Aproape fără să știe ce face, Brian reușește să controleze aterizarea.	X	
e. Copilul vedea deja la orizont munții, acolo unde înainte vedea doar cerul.		X
f. În drumul spre Canada, Brian călătorește pe locul copilotului, într-un avion cu două motoare.		X
g. Pilotul a suferit un atac de cord.	X	
h. Pilotul este aruncat de pe scaun din cauza turbulențelor.		X

2. - câte 1 punct pentru scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect 4**x1 punct = 4 puncte**
A: b C: a
B: d D: a

1 punct

3. a. - 0,50 puncte pentru precizarea corectă a numelui
   - 0,30 puncte pentru includerea răspunsului într-un enunț
   - 0,20 puncte pentru respectarea normelor de exprimare, de punctuație și a ortografiei (2 sau mai multe greșeli - 0 puncte)

1 punct

b. - 0,80 puncte pentru selectarea corectă a secvenței
   - 0,20 puncte pentru respectarea normelor de exprimare, de punctuație și a ortografiei (2 sau mai multe greșeli - 0 puncte)

1 punct

c. - 0,80 puncte pentru menționarea adecvată/ 0,40 puncte pentru încercare de menționare
   - 0,20 puncte pentru respectarea normelor de exprimare, de punctuație și a ortografiei (2 sau mai multe greșeli - 0 puncte)

1 punct

d. - 0,40 puncte pentru explicație adecvată/ 0,20 puncte pentru încercare de explicare

- 0,20 puncte pentru valorificarea textului
- 0,20 puncte pentru respectarea normelor de exprimare, de punctuație și a ortografiei (2 sau mai multe greșeli - 0 puncte)
- 0,20 puncte pentru încadrarea în numărul de cuvinte indicat

1 punct

4. a. - câte 0,50 puncte pentru scrierea și numirea figurilor de stil din secvențele date

4x0.50 puncte = 2 puncte

b. - câte 1 punct pentru rescrierea secvenței care să conțină un antonim și un sinonim pentru cuvintele date **2x1 punct = 2 puncte**

5.

- alcătuirea corectă a tipului de enunţ, respectând cerinţa **1 punct**
- identificarea verbului la imperativ **1 punct**
- includerea în enunț a verbului cerut la modul si timpul cerut **1 punct**
- respectarea normelor de exprimare, de punctuație și a ortografiei **1 punct**

SUBIECTUL al-II-lea **25 de puncte**

Conţinut – 16 puncte

- continuarea întâmplării respectând succesiunea logică a evenimentelor – **4 puncte**; respectarea parţială a succesiunii logice a faptelor – **2 puncte**; fără respectarea succesiunii logice a faptelor – **0 puncte**;
- respectarea relaţiei dintre continuare şi conţinutul textului – **1 punct**; nerespectarea relaţiei dintre continuarea textului și conţinut – **0 puncte**;
- câte 2 puncte pentru includerea secvențelor precizate – **2x2 puncte = 4 puncte**;
- prezentarea unei emoții/ unui sentiment – **3 puncte**; omiterea acestui aspect – **0 puncte**;
- viziunea originală asupra temei propuse – **3 puncte** - adecvat şi nuanţat/ **2 puncte** - parţial adecvat/ **0 puncte** - lipsit de originalitate;
- încadrarea în limita de spaţiu indicată – **1 punct**.

Redactarea subiectului al II-lea – 9 puncte

- marcarea corectă a paragrafelor – în totalitate – **1 punct;** parţial - **0 puncte**;
- unitatea compoziţiei – în totalitate – **2 puncte**; parţial - **0 puncte**;
- coerenţa textului: – în totalitate – **1 punct**; parţial - **0 puncte**;
- respectarea regulilor de ortografie şi de punctuaţie – 2-3 greşeli – **3 puncte**; 4-5 greşeli – **2 puncte**; mai mult de 5 greşeli – **0 puncte**;
- aşezarea în pagină a textului – **1 punct**;
- lizibilitatea – **1 punct**.

În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă minimum 200 de cuvinte şi să dezvolte subiectul propus.